№ 146. Київ. Вівторок, 29 іюня (12 липня). 1910 р. Ціна окремого № 4 коп. № 146.

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА і ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК П'ЯТИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Київі, Велика Підвальна вул. д. 6,
БІЛЯ ЗОЛОТИХ ВОРІТ
Телефон редакції 1458.
ТЕЛЕФОН ДРУКАРНІ 1069.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1910

на 1рік	на 11м.	на 10м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплат. на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 к., або по 1 карб. на протязі перш. шости місяців.

Ціна „Ради" за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 геллери на австрійську валюту). на ½ року—5 р. 50 к. на ¼ року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через почтамти, то платять за газету по цині встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожн. місяця.

За зміну адреси 30 коп.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Авторі рукописів повинні подавати своє призвіще і адресу. Редакція може скорочувати і зміняти стат і більші статі, до друку негодящі, переховуються в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються. Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

З приводу надісланих до газети віршів редакція не листується.

Просять авторів додержуватись правопису „Ради".

Умови друкування оповістонь:

За рядок петіту попереду тексту, або за його місце, платиться за перший раз 40 коп., а далі по 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітка, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

2 руб. въ годъ. | 1 руб. на ½ г. — НОВЫЙ — 25 к. отд. книжка. | 35 к. съ перес.

ЖУРНАЛЪ ДЛЯ ВСѢХЪ

Открыта подписка на второе полугодіе съ Іюля.

Журналъ выходитъ ежемѣс. въ объемѣ до 9 обычн. печатн. листовъ (130—140 стр.), съ иллюстр. въ текстѣ, на отдѣльныхъ листахъ веленевой бумаги.

Подписная цѣна на ½ года 1 руб.

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА НА ВЕСЬ 1910 годъ.

Содержаніе книжекъ журнала за 1910 г. БЕЛЛЕТРИСТИКА: М. Арцыбашевъ.—Матерь Божія А. Купринъ.—Бѣшенное пиво. Леонидъ Андреевъ.—Неосторожность. Борисъ Зайцевъ.—Листопадъ. М. Горькій.—До полнаго. С. Гусевъ-Оренбургскій.—Лукичъ. Георгій Чулковъ.—Соня, Маша и Роза, Е. Чириковъ—Волки. Ситалецъ.—Шелька. А. Серафимовичъ.—Въ номерѣ. Осипъ Дымовъ.—Осенью. Анатолій Каменскій.—Пятое декабря. Д. Айзманъ.—Анжелика. В. Муйжель.—Въ слободѣ. Гр. Ал. Н. Толстой.—Катенька. Н. Тимковскій.—Онъ. А. Рославлевъ.—Князь изъ „альгамбры". С. Кондурушкинъ.—Вопросъ. Николай Архиповъ.—Ваня Голубкинъ. Борисъ Лазаревскій.—Разсвѣтъ. А. Свирскій.—Рабочія руки и друг. Стихи: А. Блока. К. Бальмонта, Валерія Брюсова, А. Боанэ, Дм. Цензора, В. Ладыженскаго, Г. Галиной, В. Ленскаго и др. Статьи: Л. Н. Толстой.—Изъ переписки о евангеліи. Проф. В. Н. Сперанскій.—Религія Ренана. Проф. В. В. Святловскій.—Студенчество въ цифрахъ и друг.

ГОДОВЫЕ ПОДПИСЧ. ПОЛУЧАЮТЪ БЕЗПЛАТН. ПРЕМІЮ: ХУДОЖЕСТВЕННО-ИСПОЛНЕННЫЙ АЛЬБОМЪ „ГАЛЛЕРЕЯ СОВРЕМЕННЫХЪ ПИСАТЕЛЕЙ". 4—1634—1

Подписная цѣна на годъ 2 р. При подпискѣ въ книжныхъ магазинахъ приплачивается еще 15 к. комиссіонныхъ. Въ розницу журналъ продается по 25 коп. во всѣхъ книжн. магазинахъ. На станціяхъ жел. дор. по 35 к. Адресъ редакціи: С.-Петербургъ, Свѣчной 16.

Городський сад і театри
В. Н. Дагмарова.

Трупа українських артистів під орудою МИКОЛИ САДОВСЬКОГО.
У вівторок 29-го червня (іюня) 1910 року ПЕРША ВИСТАВА. 1) „Наталка Полтавка" опер. у 3 д. І. Котляревського. Роль виборного виконає М. Садовський. 2) „По Ревизіі" етюд в 1 д. М. Кропивницького.
АНОНС: у середу 30 іюня вист. буде „СУЄТА". Початок о 8½ год. вечора. Квітки продаються.
Відповід. Режисьор. М. Садовський. 0-1635-1

ЛІТНІЙ ТЕАТР
Київського русского Купецького зібрання.
Українська трупа під орудою Т. КОЛЕСНИЧЕНКА.
1-го липня (іюля) виставлено буде історичну п'єсу „МАРУСЯ БОГУСЛАВКА" на 4 дій. 2-го липня (іюля) виставлено буде для першого виходa П. Саксаганського 1) „Суєта". 2) „Вечорниці". Ролі: Івана і кухаря гратиме П. Саксаганський.
Каса одчинена з 29 червня (іюня) 2-1631-1

ЛІТАННЯ
НА
АЕРОПЛАНІ БЛЕРІО.
Київське Товариство Повітрелітання.
29-го червня (іюня) у вівторок, в 7 г. веч.
на Аеродромі за Політехнічним Інститутом має бути **Літання Пілота** Київськ. Товариства Повітрелітання.
Інж. Ѳ. Л. ГЕЙНЕ.
Квитки продаються в книгарні Вл. Ідзіковського, К. Шепе, в табачн. крам. Бр. Коген, супроти почти, в гост. „Савой", і Конторі об'явл. „Реклама" Хрещат. 41. 2-1630-2

Бюро для підшукування праці для студентів-медиків ун-та Св. Володимира рекомендує студентів, що можуть лічити масажем, електризацією, впорскуванням, доглядати слабих, їздить з ними на курорти і т. п., а також для переписок і репетицій. Бюро відчинено щодня від 4—5 г. веч. в помешканні акушерсько-гінекологичної клініки. 00пт-вт-1549-14

У Полтаві передплачувати „РАДУ" на таких-же умовах, як і в конторі газети, а також купувати в роздріб—можна в книгарні Г. МАРКЕВИЧА. Бульв. Котляревського.

„РАДУ" в роздріб купувати і передплачувати в м. **Борисполі** можна в книгарні „НАЧАЛО"; там-же продаються всякі українські книжки.

У ХАРЬКОВІ передплачувати „Раду" на таких-же умовах, як і в конторі газети, можна у власного агента В. Чепелянського, Нетечинськ. бульв. № 7, а також в „Українській Книгарні". Рибная № 25.

Контора „Ради" ласкаво прохає тих п. п. передплатників, що заплатили за газету по 1 іюля і бажають одержувати газету й на далі, не спізнюватись з присиланням грошей, щоб не було їм припинки у висилці газети перед першим числом.

Височайше 1902 р. затверджене.
Перше Взаємне Товариство страхування життя.
Страхування доступне для кожного Взаємність товариства дає змогу забезпечення на найвигодніщих умовах. Кожний страхуватель стає дійсним членом товариства, має право брати участь в загальних зборах по всіх його справах.
Правління Товариства у г. Харькові, Сумська вул. № 10, а Управління округом у Київі, Прорізна № 3. 0—1481—14

Вийшла з друку і продається **шоста** книжка журналу
„Українська Хата"
ЗМІСТ:

О. Олесь: В хвилях.
М. Черняхівський: Блакить вгорі.
С. Черкасенко: Петро Кирилюк, драма на 4 дії.
Проф. Мих. Сер. Грушевський (з портретом).
М. Рильський: За гори вже сонце ховалось. Невже лишень для сліз побачив. Журавлина пісня.
Ол. Неприцький-Грановський: Колиб моє життя було в рожевих квітах.
Юр. Сірий: Ліден (оповідан.).
О. Олесь: Наш край в неволі і нарузі.
М. Євшан: Леся Українка.
А. Шабленко: Я хотів необмежне обняти.
Вал. Тарнаградський: Ридай, ридай безкрае море.
С. Полуян: Хутір, перек. з білорус. М. Шаповала.
А. Дібрева: Гармонізаційні засоби в українській мові. І.
Юр. Будний: Поет.
М. Григ... Опера і драма. III.
М. Срібляньский: Українська преса й громадянство.
Є. Ст—ський: Сучасне галицьке москвофильство.
Бібліографія.
Оповістки.

Малюнок художн. С. Васильківського: „На Волині".

Передплата на 1910 рік на „Українську Хату" 4 карб. (за кордон 10 корон), півроку 2 карб. окрема книжка 35 коп. (з пересилкою 40 коп.), можна виплачувати частками по 2 карб.

Передплата приймається в головній конторі і редакції журнала: Київ, Бульварно-Кудрявська, 16. Або в „Українській Книгарні", Безаківська, 8; книгарні „Літературно-Наукового Вістника", Вел.-Володимирська, 28. У Харькові: в „Українській Книгарні" Рибна, 25. В Житомирі: в книгарні В. Совінського. У Полтаві: в книгарні Г. Маркевича, Бульв. Котляревського. У Варшаві: в Гр. Степури, Новий Світ, 62, к. 26: В Одесі: у В. Буряченка, Конна 19, 10. В Москві: у К. Титаренка, Красносельська ул. д. № 65, кв. 6. У Єлисаветграді: у С. Я. Берзера, Сінна вул. У Кам'янці-Подільському, Приходько, Бульварна ул. власн. дім. У Катеринославі: в книгарні Є. Лозінської, Проспект, дім Вебера. В Сороки, Бесар. губ. в Євстафія К. Грабчака, Бекировська ул. вл. д. У Мелітополі, Межевая ул. д. 6. Ессена у К. І. Залізняка. В Галичині: Львів, книгарня Наукового Т-ва, Ринок, 10.

Д-р Черняк В. Житомір., 16. Прийом 9—12 та 5—8 жінки 1—2. Пранці (сіф.), вен., мочепол. (спец. гоїн. звужень), пол. розст. Усі спец. методи гоїн. Є ліжка в окр. помешк. міс.-822-271

На увагу тим хто їде до **РІВ'ЄРИ!** **ЛІКАРЬ** **М. І. Козловський,** приймає хворих: Italia. Ospedaletti Ligure (presso Sanremo).

„Дісонанси" на софійському з'їзді.

Серед святочного настрою „ликующихъ" славян на софійському з'їзді певним дісонансом пролунали слова проф. Погодіна, в яких він висловив свій жаль, що на з'їзді нема українців та поляків. Що українцям не було чого їхати до Софії, хоча б їх і запрошували туди спеціяльно,—це само собою розумілося, і проф. Погодіну не було вже такої пильної потреби про їхню відсутність нагадувати: дивно було б справді бачити представників української народности в гурті людей, що не признають цієї народности за рівноправного члена славянської сем'ї і взагалі ставляться вороже до демократично-поступових ідей, які служать основою українського руху. Але як що кого могли хоч трохи засоромити слова пр. Погодіна, то один з завзятіших неославян—граф Бобринський поспішив залагодити той дісонанс своєю заявою, що, мовляв, загального радісного тону не може зіпсувати осуд „зрадників славянства" і проголосив тост за Крамаржа, яко оборонця буковинських „русскихъ" проти гнобителів-українців (!) Слова титулованого славянина направили зіпсуту музику, підтримавши реноме з'їзду, як свята старших ликующих братів, а зручний Крамарж своїм ловким ходом на обидва фронта і зовсім заспокоїв тих, кому може стало трохи ніяково од слів проф. Погодіна і бенькетування одбулось далі і ніщо більше не затемнювало ясного горізонту славянського „братерського" єднання, як що не рахувати виходу з делегації „Рус. Общ. единенія славянъ" д-д. Луценка і пр. Погодіна через „разногласія по польскому и украинскому вопросамъ", як повідомляють газетні телеграми. Що ці „разногласія" повинні були самі собою виникнути, це можна було бачити наперед, і коли в цьому мав якісь сумніви „ідеаліст-миротворець" славянських вовків і ягнят пр. Погодін, то не міг цього не знати українець д. Луценко, і через те сама його участь на з'їзді в супереч виразного утримання од неї *усіх українців по цей і по той бік кордону* есть щось більше ніж політична наївність. Справді, чи варто було грати цю комедію подорожі на з'їзд, яко членові делегації, і потім виходити з делегації через отці „разногласія", коли наперед було відомо, як може поставитись *такий* з'їзд до українців... Коли ж малося на увазі зробити якусь демонстрацію, то це вийшла дуже мізерна демонстрація, яка нікому не заімпонувала, а особливо учасникам софійського свята.

Де-що про неофітів.

(Кілька слів пояснення для читачів „Dziennik'a Kijowsk'ого").

У відповідь на мою статю, поміщену в № 136 „Ради", в котрій я між иншим *на підставі фактів* закинув п. Бартошевичу і п. Пашковському, авторам українофобських статей в „Dz. Kijowsk'im", *свідому брехню і наклеп* та назвав цей вчинок з погляду людської моралі—*підлістю*, а також у відповідь на моє прохання, звернене до цих панів, *назвати по імени* підкуплених, на їх думку, українців з „документів Раковського", появилась в цьому „лицарському" органі *недпідписана* замітка під заголовком: „Z prasy ruskiej" (sic!). В цій замітці, як і слід було сподіватись, відповіді на моє питання нема, але є за те знов вшехпольська брехня, лайка і провокація української преси. Вдаватись в ширшу полеміку з непідписаним вшех-польським провокатором, вважаю річчю непотрібною, а *чесну* частину польського громадянства, котре *хоче знати правду*, прошу перечитати і провірити:

1) Статю „Rząd pruski a „ukraincy" в № 147 „Dz. Kijow.", в котрій цей вшехпольський орган не тільки *не робить уваги*, що він „документи Раковського" подає *на одвічальність* „Kurjer'a Warszawsk'ого" (як справді зробили де-які польські газети, зазначаючи, що вони передруковують ці документи „na odpowiedzialność" „Kur. Warsz."), але як-раз навпаки—вірить їм *без всяких застережень*; 2) вступну статю в № 148, в котрій п. Бартошевич виразно каже: „Документи оголошені в „Kur. Warsz.", мають ознаки автентичности. *Не можемо допустити*, щоб поважний орган, (се б то „Kurjer Warszawski") без докладного провірення легкодумно пускав в світ такі многоважні (!) ревеляції". (Dokumenty, przez „Kur. Warsz." ogłoszane mają cechy autentycznosci. Nie możemy przypuscić, ażeby organ poważny, bez dokładnego sprawdzenia tak doniosłe rewelacye lekkomyślnie w swiat puczszał) і далі *на цій підставі* кидає свій безсоромний наклеп в вічі *цілому сучасному українському рухові*, другими словами, цілій свідомій частині українського народу. Він пише: „ми знаємо тепер, як робиться серед русинів (чому не „малоросів"? В. Л.) „українська" політика... ми знаємо, хто постачав засоби для публіцистичної, наукової та історичної літератури, котрою так хваляться „українці" і т. д. без кінця; 3) мою статю (в № 136 „Ради"), в котрій я підкреслюю, що ми *відрізняємо вшехполяків з* „Dz. Kij." *від польського народу* і що до цього народу „ми не маємо ненависти", тим часом як в замітці „Dz. Kijow." говориться, що я, мовляв, нападаю „на польське громадянство на Україні"!

З решотою, як що ви, „лицарі" з „Dz. Kijowsk'ого", справді переконані в тому, що правда на вашім боці, то можете мене потягнути до суду, як що не коронного, до котрого може нема формальних підстав, то до третейського, або суду при „товаристві літераторів і журналистів", чи якого иншого; я свою статю підписав і, повторяю, готов за кожне її слово перед публичним судом відповідати.

Що ж до п. Бартошевича і п. Пашковського, то й тепер *піддержую проти них своє обвинуваченя* і то тим більше, що: 1) із „відповіді" „Dz. Kijowsk'ого" видко, що п. Бартошевич не вірив сам в свої брехні і наклеп кинений на український рух, бо на всякий випадок лишив собі фірточку (котру тепер хотів би використати!) в формі фрази „jeśl i to prawda", фрази, що зі змістом його статі не має нічого спільного і котра зовсім випадає після вищенаведених слів про цілковиту вірогідність „Kurjer'a Warszczawsk'ого"; 2) що п. Пашковський, відповідаючи в № 156 „Dz. Kij." д. Сергію Єфремову, теж одрікається од віри в „документи Раковського", що одначе не завважає йому вдруге повторяти свою нікчемну брехню про „жменю запаморочених німцем українських вархолів".

Оці фактичні пояснення вважав я потрібним подати для освітлення брехень „Dzien. Kijowsk'ого". А тепер ще кілька слів про поміщену в ньому, в цій же самій замітці, особисту витівку проти мене, на котру відповідаю тільки тому, що це, думаю, поможе де в чому уяснити психологію сучасних вшехпольських українофобів на Україні.

Непідписаний „лицарь" „Dzien. Kijowsk'ого", звертаючись особисто до мене, пригадує мені одну з заповідей співробітників цього часопису про те, що „запал неофіта повинен мати свої границі". Мої панове,—горити вам про етично-моральний обов'язок віддавати свою працю на користь тих мас народніх, з котрих тяжкої крівавиці живеш; говорити вам про це „почуття історії", про цей „категоричний імператив", котрий наказує кожному поколінню в народі переймати на себе всю спадщину—і гріхи і заслуги—попередніх та надолужувати гріхи невсипущею працею на занедбанній ниві народній,—говорити про все це вам не буду, бо—у-перше, воно було вже сказано 50 літ тому ясно та виразно нашими незабутніми учителями Антоновичем, Рильським і їхніми товаришами-однодумцями—а вдруге, все це річі і поняття для вашої теперішньої вшехпольської психології крамарів патріотизму недоступні. Але тому що ви в одному разі зачепили мою особу, то вважаючи такі річі принціпіяльно нецікавими, поясню вам тільки, що „неофітом" звати мене ви не маєте права, бо (поминаючи вже питання національного походження) з того часу, коли я почав жити громадським життям, з часів гімназії, я брав і беру по мірі сил участь в житті *мою* українського народу, при чому „gorliwosc neofity" не завважала мені одначе працювати в польсько-українськім „Przegląd'і Krajow'ім", котрий найголовнішою своєю метою ставив вироблення якогось певного і сталого польсько-українського „modus vivendi", якоїсь тривкої польсько-української згоди на нашій Україні. Крім того своїми нападками ви приневолюєте мене пояснити, звідки беруться у вас, в Dzienik'у Kjiowsk'ім" оці „заповіді про неофітів", котрими ви при всякій нагоді так охоче воюєте.

І коли я вам, панове, пригадаю, що свого часу одним з найдіяльніших співробітників в щиро-демократичнім і народницькім варшавськім „Glos'і", до котрого писав теж і небіжчик Тадей Рильський, був цей самий пан Пашковський, котрий тепер вже навіть „bez maski" служить за Czarnego Jgeomocia" у вшехпольсько-реакційному „Dziennik'у Kijowsk'ому", —що, поминувши всяких инших minores gentium, автором видаваних в Парижі українофобських памфлетів, спеціялістом від „місцевої політики" „Dz. Kijowsk'ого" і запеклим сіячем польсько-української ненависти е п. Зелінський, котрий не так ще давно, уже в віці дозрілім, був завзятим космополітом, байдужим до всяких національних, в тому числі і польських справ,—то думаю, що всім стане ясно звідки „Dz. Kij." придбав собі такий досвід про „межі дозволені і недозволені неофітам" та чому *він власне* так часто ці межі сам переступає.

А коли звернемо увагу ще й на те, що між вами є такі пани, як приміром автор листа (в № 276 з 1909 р. вашого часопису), написаного з приводу свого ювилею, котрий в таку хвилину підкреслює, як „*одинокий* (!) промблем (zagadnienie), який має деяку вартість в цілому його житті і фаху", той факт, що він „русин з міщанської родини православного обряду" став поляком і польським письменником, і коли додамо що таких панів—„поляків всякої віри і всякого походження", кажучи словами того самого автора—е між вами багато,—то для нас стане врозумілим, звідки у польських шовіністичних оборонців „стану посідання" береться така ненависть до українського національного відродження, до народу,

котрий без всяких агресивних інстинктів хоче бути нарешті тільки собою, а не погноєм для польської чи не-польської культури. І ми зрозуміем чому ви, панове, з „Dziennik'a Kijowsko'-го“ так ненавидите „українців“, чому при кожній нагоді стараетесь ганьбити, обкидати болотом тих людей, що, усвідомивши собі під впливом загального національного відродження свою національну приналежність, прямують до вільного та незалежного національного розвитку свого народу.

І тому своїми брехнями, своїми лайками, своїми наклепами ви нас не здивуете, а провокація ваша, повторяем, вам не вдасться. Бо тут, на правобічній Україні, поважно боротися з вами, це значить—як слушно завважив навіть ваш „Czorny Jegomosc“—„попустому час тратити і сили“, а там, де ви справді маете силу наш народ гнітити, то там, будьте певні, завжди знайдуться на його оборону такі вірні сини, як оця остання жертва ваших закордонних духових побратимів — студент Адам Коцько—герой-мученик, ідеї вільного життя українського народу; Адам Коцько, вбитий у львівському університеті, син матері-польки і онук убитого в бою участника польського повстання 1863 року...

Вячеслав Липинський.

ПО РОСІЇ.

— **З життя засланців.** В Холмогорах, архангельської губернії, адміністрація робить масові труси та арешти серед політичних засланців. Труси ці не дали ніяких наслідків. Однако, все таки арештованих обвинувачують в заснуванню „незаконного товариства“. Цікаво, що таке обвинувачення предявляють всім, кого губернатор намітив виселити з повіту. Бувшого справника, що здавався начальствові дуже добрим до засланців, перевели в инший повіт, а замісць того призначили иншого. Новий справник вразу виявив себе, як кажуть, „маленьким Думбадзе“, щиро взявся „підтягнуть“ „роспущену політику“ і завів справжній тюремний режим. Від такого режиму засланці почали втікати—при чому характерно, що втікають засланці всіх строків—великих і малих. До утисків, які терплять засланці, треба однести і долю місцевої читальні пам'яти Ломоносова. Там гурток лекторів вів читання. Читаннями тими дуже захоплювалася вся людність, а також і засланці. Однако поліція почала обмежувати число слухачів тих читань. Через це політичніх засланців перестали пускати туда, лекторі, обурившись введеням такого „політичного карантину“, перестали читать лекції. Про все це повідомили губернатора. (Рѣчь).

— **Казанський „генерал-губернатор“.** Есть в Казані поліцейський надзиратель Оранський, який, як повідомляють „Б. В.“, вимагае од всіх, щоб вони вважали його „генерал-губернатором“. Через те, що я, як генерал-губернатор, можу зробить з вами що захочу. І, справді, каже газета, надзиратель цей поводить себе, як високе начальство. Бье і лае людей і скаржитись на нього нікому, бо вище начальство любить його. Але оце недавно і він „нарвався“. Приїхав до нього довіренний купця Кваснікова д. Міхайлов. Людина на вигляд мізерна. Ото і почав його лаять Оранський, а врешті посадив під арешт ні-защо. Потім випустили і наказали нікому не говорити про це. Однако Міхайлов не послухався і подав скаргу губернаторові. Тепер вся людність, якою керуе Оранський дуже радіе. Нарешті найшовся добродій, що визволив.

— **Серед духовенства.** Таврический архирей Олексій їздючи по епархії помітив, що де-які священики підрізують волося. Через це він видав наказ, яким строго забороняе підрізувать волося священикам і загроджуе, що всіх, кого замітить з підрізаним волосям, „отсилатиме в монастирь, щоб там підросло волося“.

(Р. С.).

— **Ворожнеча.** З Вороніжа телеграфують „Р. С.“, що в селі Новій Аленці, коротоянського повіту, вороніжської губернії, псаломщик Мануйлов давно ворогував з своїм священиком Поповим. Нарешті недавно напав на дім священика і поранив священика та його жінку.

— **16 редакторів під судом.** „Оренб. Край“ повідомляе, що бувший помішник Челябінського справника, д. Ткаченко, який тепер служить справником гірської округи, оренбурзької губернії, тягне до оповідальности 16 редакторів оренбурзьких, уральських, приуральських провінціяльних та столичних газет за передрук з газети „Новая Русь“ допису, в якому його обвинувачують в участи в експропріації.

— **Ротшільд покидає Батум.** Як відомо в Майкопі на Кубанщині найшли величезні джерела нафти. Нафтові „королі“ Нобель та Ротшільд дуже бояться, що ця нафта буде конкурувати з ними і їх нафтою, яку вони добуватимуть в Баку. Ото, щоб цього не було, вони скуповують в Майкопі джерела нафти. Тепер же, як переказуе „Тиф. Лист.“ самий багатий промисловець карасіну та нафт Ротшільд задумав покинути Баку й перейти в Майкоп. В Баку Ротшільд рощитав своїх служащих, а всі препарати для добування нафти перевозить в Майкоп. Говорять, що Ротшільд змовився з Нобельом і вони разом прилучаються до сіндікату лондонських та американських підприемців карасінових.

— **Індуси в Росії.** В Москві перебуває тепер цілий табор індусів, які обїзжають всю Росію, живуть вони з торгу. На одній з станцій біля Москви індуси показували свої національні пьеси і „чудеса“ своїх факирів. Хтось з публики за один дуже вдалий фокус, дав факірові 5 карбованців. Табор дуже обурився цею милостинею і примусив факіра повернуть гроші. На Віндавському вакзалі, в Москві, якась дама теж дала дівчинці грошей, але та повернула, заявивши, що „Ми не старці і милостині не просимо“.

(В. Либ.).

— **Вчений пристав.** Пристав 4-го стану Моршанського повіту д. А. розіслав по своїх волостях таке оголошення: „Об'являю, що через те, що на собак пішла пошесть скаженини, хазяї собак, у яких немае нашийників, повинні бути привязані“... Приблудних собак вбиватимуть, а винних тягтимуть до відповідальности“. Коли пристава розуміти буквально, то обивателям треба ждать, що їх посадять на мотузок і почнуть вбивать. (Р. С.).

— **Жіночі артілі.** В селі Карцеві біля станції „Крюкова“ Миколаївської залізниці і в Поварові одкрилися недавно селянські молочарські спілки. Незабаром також артель засноваться і в селі Іванівському. Цікаво, що членами цих артілів являються виключно жінки і через те самі спілки звуться „жіночими“. (Р. С.).

НА КАВКАЗІ.

— **Арешт грузинів.** „Рус. Слову“ телеграфують, що в Тифлісі поліція арештувала пані, яка роздавала по крамницях відозву на грузинській мові про відновлення Грузинського царства. Арештована назвала себе княгинею Багратіді і сказала, що її знае добре княгиня Мічабелі, що живе недалеко. Начальник охранного одділу приказав обох княгинь арештувать. Зробили трус у друкарні „Гуттенберг“, що належить княгині Андріаніковій і найшли там 2,528 примірників тієї ж відозви. Друкарню запечатали. Арештували також і д. Есадле, який замовив собі тих відозв. Труси йдуть далі.

— **Напад на військову команду.** „Рус. Сл.“ подае подробиці недавнього нападу на команду розвідчиків під командою поручика Константинова і начальника участку Смірнова. В горах Грозненської округи вони затримали чотирьох абреків з ватаги Зелім-хана, які гнали табун крадених коней в 100 голов. По дорозі в Євдокімовську кріпость команду з арештантами зустріла юрба селян села Ялхорай, Мереджі і Галанчохи і заступила дорогу. Керували юрбою старшини сел. Начальник команди приказав розступитися, але юрба не послухалася. Тоді він витяг револьвера, але тут його схопили і кинжалом поранили в голову. Потім поранили поручика Константинова і вбили одного салдата. Команда стала стрілять і юрба тоді тілько розбіглася. На місці лишилося один вбитий і два ранених тубольця. Арештовані абреки під час суматохи втікли.

Маленький фельєтон.

Раптом зап'яли пелюстки бажань моїх...

(Рабське наслідування Юр. Сірому).

Вона була така самітна, коли вперше побачив я її в зеленім присадку, й мої зори одбили в собі жарини її очей, що з довіррям спочивали на мені двома пелюстками, отороченним рясними віями.

І знов—у-друге я побачив її, і знов...

Це був день... Вона промовила тільки три слова:

„Ввечері, тут—ждатиму“...

. . . . . .

І спокій лишив мене. Хтось раптом прогнав його з самітньої кімнати і заповнив усе звуками, котрі кликали мене в безмежний простір, за межі дня в обіймах ночі. Виходив з кімнати і благав небо скоротити путь сонцеві.

Він прийшов таки, той час... Не йшов—летів я на рожевих крилах мрій, в обіймах палких бажань.

Сонце давно вже розсипалося в кучерях далекого лісу, невідома рука без витушки на клубок змотала стьожки проміння і сховала десь за обрієм; місяць перетворював жовтогаряче повітря в блакітну керею ночі. Вечірня тиша співала танок зорям, а далі, від втоми мовчанням, заснула в обіймах землі з небом. І в тіші родились думи, водили за собою мої зорі, й сами тонули в дрімотній павутині, оповиті холодними зорями. Я вже пив всею істотою спів вулиці, що звідусюди посилала мені заклики, то в формі казки, перевитої болючими зітханнями, то в формі втоми, то сміху.

Я ріжу тишу ночі гострими звуками, що болем вириваються з-під ніг од бруку. Я зріс в обіймах вулиці, але вона не сипле в арфи блакітних звуків, і я ростилаю свої зорі, щоб порізати сутінки ночі, шалено лечу туди, де жде вона в обіймах чорних постатів дерев.

Так, вона жде, і я лечу.

Лечу...

Ось... стоїть нерухомо в тіні, вся в білому, голова оповита блакітною наміткою, вона придержуе її кінчиками пальців піднятої руки. Але чи руки то?.. То лілея випростала мармурове стебло своє з рукава білого туману і цілувала пальцями-пелюстками кучері пацьорок. Я заздрив пацьоркам і кидав в їх кучері свої бажання, аби торкнулися й вони ніжних пелюстків лілеї.

Очі її двома перлинами гойдалися на сяйві місяця. А я робився вже рабом бажань, губив волю й приник до руки серцем і устами.

Одсахнулася, як серна, відчувши стрілу.

Я не боявся тих стріл, що кресали очі її.

Стояли мовчки, бо не хотіли перешкоджати співам сердець. Тільки далеко згодом уста мої порушили чорну тишу, бо покотили звуки: „Прошу вибачити, але я тону в морі жаги.

Слова мої спинив поріг її гострого, ледві чутного сміху, і щось дісгармонійне почулось в ньому. Що?..

Але... то мить одна...

Схилила чоло до моеї тіні.

Клав голову на білі груди, поринав у хвилях, що здіймало серце, і слухав зітхання її, як казку Шехерезади.

В мріях тонули... Іще, іще... Кинула поцілунок, як квітку маку в глибину душі, і квітка впала, як капля крови з висот повітря. Довгий поцілунок розбудив тишу і зашумів попідно над великою таємницею життя—чар.

І ніч заздрила мені.

А вона вся в обіймах жаги тремтіла, ледві втримуючи огнево-червону радість, що буяла в її душі бурхливим сміхом. Моя душа летіла назустріч.

— Химко! а Химко!..—прикро заверещала десь по-за домом бридотна проза.

— Хі-хі-хі!.. пустіть уже,—сказала, вириваючись із обіймів,—каклети пережаряться на плитці, бариня лаятимуть.

?!...

Став, як Лотова жона в безодні вічности...

Вона щезла в гущавині дерев, лишивши пах пекарні, а в руці моїй якусь записку; тільки блакітна намітка спала з голови та розіслалася безмежним тремтінням в повітрі.

А збоку посипались на мене пекучі намистинки другого сміху, і чорна постать, як серна, зникла слідом за першою.

Це—вона, а перша...

А перша...

А місяць байдужо росчісував кучері дерев. В обіймах мук вернувся я додому, до своеї блакітної кімнати, де був замкнув і свої болі, і свої зітхання. Упав на самітне ліжко від втоми гидкою прозою.

А записка?... Вона огнем пекла мою руку.

. . . . . .

„Даремно ходитимете й гойдатимете очі свої на шторах наших вікон: навіть кухарка Химка вдруге не вийде на побачення“.

. . . . . .

І зав'яли пишні пелюстки моїх бажань.

Провінціал.

Од редакції.

Сьогодня, 29 июня, роботи в „Раді“ не буде і через те дальше число вийде в четверг, 1 июля.

ПО УКРАЇНІ.

У КИЇВІ.

— **Професор М. Вовк у Київі.** Сьогодня до нашої редакції завітав проф. Вовк, він їде до Галичини, де мае зробити етнографичну подорож по Галицькій Волині (бродський повіт). В початку августа проф. Вовк їде до Катеринодару, щоб оглянути там краеву кубанську виставку і зробити деякі етнографичні та антропологичні досліди над місцевою українською людністю.

— **Одмовлено земству.** Як повідомляють „Рѣчь“, міністерство внутрішніх справ, розглянувши обрахунок київського земства, затвердило тільки асігновку на памятник Олександрові II, а з приводу асігновок на памятники Т. Шевченко та Гоголю зауважило, що не діло земства дбати про ці памятники.

— **На памятник Імператору Олександру II.** Од київської губернської земської управи поступило в гор. думу 5.000 карб., між іншим „К. Вѣст.“ сповістили, що ці гроші призначено на памятник Т. Г. Шевченко, але, як відомо, київське земство ніяких асігновок Шевченківському комітету не робило.

— **В суді.** Товариша прокурора київської судової палати призначено членом теї ж самої палати, прокурора астраханського суда Отта—товаришем прокурора київ. судов. палати; товариша прокурора таганрогского суда Одлянницького-Почобута—на ту ж посаду до уманського окружн. суда; товариша прокурора уманського окр. суда Генрихсена—тов. прок. київського окр. суда.

— **Народні бібліотеки.** Цими днями лукьянівський книжний склад при народньому домі вислав 20 комплектів народніх бібліотек для земських та міністерських шкіл київського повіту, які було замовлено земством ще торік.

— **Оддано під суд.** Київське губернське присутствіе постановило оддати під суд за недогляди по службі: старшого помішника нач. арешт. рот Сулему, молодшого помішника Карпинського і часово прикомандірованого в арештанські роти помішника начальника лук'янівської тюрми — д. Кулікова. Оддають їх під суд за те, що останніми часами арештанти почали систематично тікати з тюрми.

— **Арештанти тікають.** Останніми часами з київських арештантських рот втекло 6 арештантів. Арештант Куперга втік коли складали каміння на Театральній вулиці, через два дні, підчас роботи на арештантських огородах, втекло 2 арештанти, і з економії Красовського втікло 2.

— **Знов історія з „притоном“ Бірюкової.** Останніми часами пристав либедського участка одержав кілька заяв про „діяльність“ д-ки Хржановської або Бірюкової. Було зроблено розслідування, вже третє по числу, яке викрило дуже цікаві подробиці „діяльности“ Бірюкової. З початку цього року, після візіта поліції, яка найшла у Бірюкової кількох панночок, Бірюкова визнала за краще взятися за „совращеніе“ дівчат. Опріч відомого вже будинка на Паньківській вулиці Бірюкова на Мар.-Благов. вулиці № 27 мала ще й „меблированыя комнаты“, в які вона заманювала молодих дівчат, а після опутувала їх з матеріального боку так, що вони були примушені згожуватись на все.

Три місяці тому найняли у Бірюкової хату дві панночки, сестри Б. Опинившись через якийсь час без заробітку вони дуже швидко попали в руки Бірюкової, яка почала їм натякати, що вони дуже „легко“ могли б заробити собі шматок хліба.

Сестри з обуренням одкинули пропозіцію Бірюкової, тоді вона доручила цю справу простітутці Л., яка поселилася разом з сестрами. Через де-який час старша сестра поїхала додому, а молодша, лишившись у Київі, опинилась дуже швидко без копійки грошей, от тут то і взялись до неї Бірюкова з Л. і нарешті досягли свого. Одної ночі Б. опинилася в притоні на Паньківській. Після цього становище її не покращало, а навпаки, ще погіршало. Не маючи надії викрутитися з рук Бірюкової самостійно, Б. примушена була звернутися до поліції.

— **Огляди Дніпра.** Старшого інспектора доріг інжінера Гельфера міністерство посилае оглянути роботу на Дніпрі. Він поїде вниз по Дніпру і буде контролювати разом з начальством.

„Нова земля“ в нашій літературі.

(З приводу книжки д. А. М. Богдана Сокольського „Всесильна“).

(Кінець *).

IV.

Ми оглянули вже значну частину „нової землі“ д. А. М. Богдана-Сокольського і залишили її з тяжким враженням. Таке ж саме прикре враження одержали ми, познайомившись і з другою півкулею її. І тут перед нами од краю до краю стелиться сумна картина цілковитої пустелі, де годі шукати якоїсь оригінальної думки або проявів свіжого та щирого почуття. З літературного погляду також вона не ліпша од попередньої і сміливо може вважатися за зразковий testimonium paupertatis...

„Гвіздком“ оповідання з незрозумілих зовсім для нас причин д. Гр. Чупринка вважае „мирову“ випивку „на полѣ брани“ при полюванні“. От на цьому то „гвіздкові“ ми зараз і зупинимося трохи.

Істнуе стародавня побожна легенда про одного аскета, якого діявол ніяк не міг спокусити на гріх. Яких тільки заходів не вживав нечистий, а аскет завше перемогав його хитрощі, все не йшов на його спокуси. Врешті, сам чорт „пардону“ став прохати і пообіцяв дати спокій аскетові та ніколи вже не турбувати його, коли цей останній візьме на свою душу хоч один з таких гріхів: або віка вкоротить людині, або проти заповіді „не прелюбы сотвори“ согрішить, або, врешті, хоч вином уп'еться. Аскет на ці умови пристав і, розміркувавши, що впитися ніби то й зовсім не багато було б гріха, та так і вчинив. Але дуже помилився аскет, бо, запаморочивши собі вином голову, і душогубом потім став, і заповідь „не прелюбы сотвори“ зламав та так непомітно й опинився, врешті, в лабетах нечистого.

З цією стародавньою легендою „гвіздок“ д. А. М. Богдана-Сокольського близько споріднений і через довгий ряд багатьох віків міцно звязаний іржою моралізування, тому то, треба думати, і з'явився він „з утроби матері дідуневою вигадкою“.

Підполковник Деревцов одного разу пішов на полювання за перепелицями і пустив свого Бека в овес до Івана Баньки. Побачив це Іван і, пригадавши, що підполковник колись „луснув його по писку“, вхопився за истик та ще й „вуйка Петра“ запросив собі до помочі, щоб добре поповчити Деревцова. Але цей так хитромудро повів розмову з дядьками, що, врешті, спокусив їх випити з ним по чарці, по другій, по третій, а після цього вже вони стали його вірними рабами. Іван Банька забув і про свою образу, ба навіть з задоволенням згадувати став, як його „врізали по пащеці“, а потім, вкупі з „вуйком Петром“, Михаським та Беком, почав толочити власний овес, щоб нагнати Деревцову перепелиць. А сам спокуситель після такої пригоди ще більше переконався в тому, ніби то горілка „у нас, у русских—всесильна“, про що і довідуемося на останній сторінці „гарної книжки д. Богдана-Сокольського“.

Як бачите, „гвіздок“ д. Богдана-Сокольського самий звичайнісенький собі анекдот, яких багато можна почути з уст станових приставів, акцизників, письменників а la Раевський і других таких добродіїв, що „знають народ“. Росказано анекдот цей, хоч і з властивою д. А. М. Богданові-Сокольському грубою, лубочною „реальною правдивостю“, але не зовсім погано. Більше про „гвіздок“ нічого сказати.

На „типові“ підполковника Деревцова, принціпіяльного ворога депутата третьої Державної Думи—Челишева, також не будемо довго зупинятися, бо слухати „златії думки“ його п'яної філософії і зовсім нудно, та й сам д. Богдан-Сокольський не криеться, що герой його не великого розуму людина, а ми цим разом не маемо підстав не вірити авторові. Підкреслимо тільки одно місце, яке стосуеться до бравого підполковника, але в значній мірі характерніше для „літературної“ манери автора „Всесильної“.

„Деревцов, як вийшов на свіже повітря, насамперед тяжко віддихався. Одним подувом він видмухнув з себе таку силу парів алкоголю, що птички, які сиділи на дахах сосідних будівель, позривалися і повтікали від панського духу“... (ст. 3—4).

Сам би російський письменник—д. Скіталец нічого ефектнішого від цього „панського духу“ не вигадав би...

Ще одна увага, і ми з півкулею „водка биль“ могтимемо на віки попрощатися.

Як людина, котра малюе справжні події і подае тільки безперечні факти та „типові“ прояви життя, пильно додержуючи їхнього колориту, д. А. М. Богдан-Сокольський збогатив ще свою книжку „далеко не зайвими“ примітками, в яких на Dichtung ніякого вже й натяку не помітно. Для прикладу возьмемо хоч таку:

„Черемша—слова кавказьке. Так зветься дикий (маренований) часник, що подаеться до мяса та до горілки. Готуеться так: береться молоденький часник (як нема дикого—то простий), відварюеться в окропі доти, поки не стане ясно-жовтим. Готуеться маринада з оцту і бобкового листя, з перцем, як до оселедця. Відварений часник заливаеться такою маринадою, вистужуеться і подаеться до столу. Під цю приправу дуже смашно пьеться горілка. Черемша запаху не дае“ (ст. 25).

Щиро раїмо українським видавництвам звернути пильну увагу на цю „маринаду“ і передрукувати відомости про неї в „Порадах господиням“ або одривному календарі чи в другому відповідному виданні. За „реальну правдивість“ порад д. А. М. Богдана-Сокольського ручиться рецензент „Української Хати“.

V.

І от цю збіраницю виразно порнографичних сценок, кулінарних рецептів, не зовсім дотепних анекдотів, непевних екскурсів в собачу і инших тварів „псіхологію“, стілістичних куріозів, зразків копролалії та всяких банальностів, росказаних зо всіма соковитими дотепами натуралізма салдацьких оповіданнів про „враження від вчорашньої неділі“ та „пригоди з знайомими мамзелями“,—все це радо вітають на сторінках „Української Хати“. З приводу такої то „Всесильної“ д. А. М. Богдана-Сокільського, написаної типовим літературним інтендантом, бо з першого ж погляду видко стае, сказати б так, гнилий крам, папірові підошви і лиху роботу його, улаштовуеться празничок, мають весело прапорці...

Над такою „пригодою“ шановного нашого журнала можна сміятися, можна й сумувати з приводу неї, але завше повинно раяти редакції його вибірати на урочисті випадки за церемоніймейстера людину з більшим досвідом та знаттям, з більшим літературним смаком та критичним чуттям і не таку вже занадто поблажливу та наївну, як д. Гр. Чупринка. Бо й справді, критика, що робить собі фетіша з такого непевного в літературних справах критерія, як „реальна правдивість“ та за ідеал мае утилітаризм побожних казаннів дешевеньких моралістів, не може похвалитися ані знаттям і досвідом, ані критичним чуттям і літературним смаком; критика, що бере на віру самі-но обіцянки письменника і в поблажливості своїй зовсім не звертае уваги на виконання їх, завше мусить мати на собі познаку тої наївности, яку так виразно виявив д. Гр. Чупринка, повіривши в „реальну правдивість“ епіграфа до „Всесильної“: „Горькимъ словомъ моимъ посмѣюся“ і не примітивши, що цей афоризм Іеремії справляе там таку ж послугу, як і напис: „це лев, а не собака“ під кепською картиною недоладного маляра—героя відомого анекдота. Така занадто вже велика прихильність літературної критики до чесноти, братерства робить її, врешті, коли критик талановитий і мае силу переконувати, шкодливою для самої літератури...

Про д. А. М. Богдана-Сокольського... Що ж, справді, можна було б сказати про автора „Всесильної“? „У письменника в той час, коли працюе він над своїми творами“,—каже Ген-

*) Початок у ч. 144.

ником округа доріг усі санітарні та холерні пункти.

Археологічні розкопки у Київі на В. Володимирській вулиці в садибі під № 10 дали цими днями ще скілька цікавих річей. Між иншим знайдено дуже давню олов'яну печатку з одбитками з обох боків святих. Під одним з таких одбитків вирізано славянськими буквами—„Миколай". На другім боці вирізано напис „агіос" (святий). Крім цієї печатки знайдено ще скілька кістяків, похованих в перші часи християнської віри у Київі та решту якоїсь дерев'яної будівлі великокнязівських часів.

Нові садівничі інструктори. Департамент хліборобства асігнував київській губернській земській управі 2.800 карб. для 4 земських інструкторів по садівництву та огородництву на Київщині.

Сипний тиф на Київщині. За минулий тиждень зарегістровано на Київщині 130 слабувань на сипний тиф, а власне у сквирському повіті заслабло 52 у 10 лікарських пунктах, в київському п. 29 у 6 пунктах, радомисльському п. 19 у 8 пунктах, васильківському п. 17 у 4 пунк., чигиринському п. 4 у 1 пункті, липовецькому п. 4 у 3 пунктах, бердичівському 3 у 2 пунктах і в канівському повіті заслабло 2.

Нове с.-г. товариство. До київського губернатора поступило від організаторів прусянського сельсько-господарського товариства прохання про затвердження статута товариства.

Запомога київському земству. Головне земське управління повідомило київську губ. земську управу про запомогу в 25.000 карб. на влаштування зразкових полей та прокатних станцій хуторського і одрубного „землепользованія".

Холєра на Київщині. За час від 25—28 июня, на Київщині зарегістровано 53 слабування на холеру, з них померло 14. Слабування зарегістровано у київському, черкаському, чигиринському, канівському, васильківському, радомисльському і бердичівському повітах. З початку пошесті заслабло на Київщині 620 душ з них померло 189.

Бжільництво на Київщині. На Київщині рахується 226.818 вуликів. Найбільш розвинуто бжільництво у черкаському, васильківському, київському і таращанському повітах. Загальна вартість бжільничого господарства досягає 1.800.000 карб. Бжільництво дає хазяям від 300.000—800.000 карб. чистого прибутку річно.

Слабування худоби на Київщині. За май місяць земськими ветеринарами зарегістровано слабування худоби у Київщині на: сап, сібірку, сказ, курячу холеру, ящур, коросту, моровицю свиней та жовну.

Загинуло коней від сапу—15, сібірки—15; рогатого скота від сібірки—50, сказу—2; ящура—175 (телята), жовни—2; овець від ящура—10; свиней від моровиці—130; ящура—4; коростою слабувало коней—170; рогатого скота—10 і свиней 14. Собак загинуло від сібірки—12.

Холєра у Київі.

За день прибуло слабих на холеру до олександрівської лікарні—12, до кирилівської—3, еврейської—1.

Умерло за день в олександрівській—1, в кирилівській—1 та еврейській—1.

Всього слабих на холєру є по лікарнях 122: в олександрівській—78, в кирилівській—25, еврейській 19.

З Поділля. В духовній семинарії. Подільську духовну семинарію в цьому році скінчило 52 семинаристи, з них 14 дуж скінчили студентами. Трьох з цих останніх (Рудич Василь, Подбуцький Мойсій і Чернявський Юрко) призначено в духовну академію. Екзамени почнуться в семинарії 17 августа, а навчання з другого сентября.

Балта—Київ. Цими днями в Балту надійшла звістка, що міністерство доріг почало вже розглядати проект нової залізної дороги Балта—Гайворон—Київ. В міністерстві ставляться прихильно до цього нового проекту і можливо, що його затвердять.

Сумні звістки. Сумну картину уявляє з себе тепер після гряду проскурівський повіт. Там, де ще вчора блищали золотом лани, тепер пусточорно. По звісткам земської управи особливо потерпіли волості: Фельштинська, Пашковецька та Малиницька. Ярина в багатьох місцях зовсім пропала. Пропав не тілько колос, але й солома. В садках збито всі фрукти, попсовано дерево. Збитки величезні. В місті гряд вибив більше 25 тисяч шибок. А тут ще й злива що-дня.

Проти автомобілів. Скілька днів тому автомобіль, що йшов з пасажирами до Кам'янця, поламався на дорозі коло Ярмолинець. Кажуть, що це робота—конкурентів автомобілів.

Два чоловіки в одної жінки. „Подолія" росказує таку чудасію. В минулу японську війну пропав був безвісти селянин с. Бурилова, балтського повіту—Гнилозуб. Всі певні були, що його вбито на війні. Жінка Гнилозуба не довго сумувала за чоловіком і восени 1909 року вийшла другий раз заміж. Але виявилось, що Гнилозуб заслаб був на війні на білу горячку і його одвезли звідтіль літом 1905 року до Москви, а потім в вінницьку лікарню, де Гнилозуб пробув п'ять років. Цими днями його зовсім здорового привезли додому. І жінка має таким чином двох законних чоловіків.

З Полтавщини. Випущено на волю. Нас повідомляють з Лубень, що колишній депутат 1-ої Держ. Думи, член української громади, д. Володимир Шемет відбув уже наложену судом кару за підписання виборгської відозви в петербурзьких „Крестахъ" і його вже випустили на волю. Стан здоровля його—лихий.

Земські вибори. В Лубнях вибори гласних до повітового лубенського земства призначено на 8 июля.

Перепис. Цими днями в Лубні прибув гурток регистраторів статистичного бюра полтавського губернського земства, на чолі з статистиком д. А. Букшованим, для збірання відомостей про подвірне господарство городян. Цей гурток має збірати такі ж відомости і в повіті, але тепер селяне пішли на жнива, чому вони й зупинились у городі. Перепис цей відбувається по всій Полтавщині.

Жнива в лубенському повіті вже роспочато до Купального Івана всюди. Жито в більшости дуже добре і тілько місцями кепське; найбільш попсовано грядом та спекою. Дощ пройшов гарний і спека трохи зменшилась, хоч городина вже дуже попсована.

Холєра в с. Черевках, лубенського повіту, вже припинилась. Захворіло на неї 5 душ, з яких 3 померло, 2 видужало. Завіз її, як кажуть, один селянин, що був у Київі.

Земські вибори. В Переяславі на земських виборах взяли гору октябристи; союзники скрізь провалились.

Погані діла. Через погані діла в Кременчуці закрились всі кіоски союзників; чайня союзників теж пустує і певно закриється незабаром.

Холєра в Полтаві з кожним днем все збільшується; цими днями умер протоієрей Сулятицький.

Самогубства. За останні девять днів у Полтаві було сім самогубств.

З Катеринославщини. Дніпро висихає. Нечуване обмілення Дніпра дуже непокоїть тих, хто має на ньому якесь комерційне діло. Параходи спізнюються, пасажирів через це дуже мало. Води зменшується на вершок в сутки. Для Катеринослава пересихання Дніпра може бути особливим нещастям, бо водопроводні сосуни можуть лишитись зовсім без води.

Закриття професіональних спілок. 25 июня катеринославське в городських справах присутствіе закрило п'ять професійних і добродійних товариств. Разом з тим не дозволено зарегіструвати шість нових професійних організацій.

З Херсонщини. Аматорські вистави. Нам пишуть з с. Мілії, елисав. повіту: нарешті і наше село пробудилось від вікового забуття, в ньому вселюдно залунала рідна мова, рідна пісня. В нашому селі аматори уже упорядили 2 вистави. 6 июня було відограно комедію Карпенка-Карого „Сто тисяч", 13 июня „Назара Стодолю" та водевіль А. Чехова „Ведмідь" в перекладі на українську мову В. Дубровського; потім йшли співи й декламація.

Пьеси пройшли взагалі дуже добре.

Увесь прибуток з спектаклів піде на памятник Т. Шевченкові у Київі.

Українці в Галичині.

Відгуки університетських подій. Останніми днями галицькі газети виходять страшенно покаліченими цензурою, трохи не пів числа бувае сконфісковано. „Діло" і „Свобода" вже четверте число підряд випускають другим виданням по конфіскаті.

Як повідомляе „Діло", єдина польська газета „Wiek Nowy", яка спочатку ставилася більш-менш коректно до українців, останніми днями мусіла пристати до загального голосу польської преси, бо з'явилася в редакцію депутація, яка обіцяла висадити в повітря будинок редакції, коли „Wiek Nowy" не стане трактувати університетської події так, як инші польські газети.

Цікаво, як ставилося польське громадянство до українських погромів у Львові. Коли гурток польських гімназистів під приводом кількох студентів почав бити вікна в манастирі Василіянок, з натовпу поляків, які йшли на гулянку до Стрийського парку, посипалися рясні оплески.

Для поляків були несподіванкою події 18 июня. Так писали польські газети і казали польські студенти на допиті. Як каже „Діло", ще 14 июня у Львові в крамниці д. Пелецького, було виставлено в вікні велику масу браунінгів й иншої зброї, з таким характерним для галицької „краевої культури" написом: „Boxery i kastety, —dobrze na wybory i zgromadzennia". Цікаво, що як-раз за 3 дні перед боротьбою в університеті, п. Пелецький вважав за відповідне робити таку рекламу своїй зброї. З того видно, що наперед знали про приготовлення до боротьби в університеті не тільки поліція, не тільки Гломбінський, Марс, „Czytelnia akademicka", але і звісний вшехполях п. Пелецький, власник... крамниці з зброею.

Художньо-промислова виставка в Одеї.

25-го червня в Одесі урочисто було відкрито виставку, яку влаштувало місцеве техничне товариство. Одеський відділ імператорського технічного т-ва вже віддавна веде дуже інтенсівну діяльність, мавши на чолі т-ва кращі сили одеського громадянства близького до техничних справ. В останні часи т-во виявило свою діяльність цілим рядом популярно-наукових викладів, впорядкуванням музею, з якого дуже широко користають початкові та професійні школи Одеси, участю в спеціальних з'їздах то що.

Ідея влаштування виставки в Одесі виникла в т-ві давно, і вже сім років робилися заходи для того, щоб здійснити замір що до власне промислової виставки. Вже в останні часи само собою вийшло, що виставка зробилася художньо-промисловою. Комітет від т-ва одержав силу пропозицій з-за кордону, а порівняючи мало з Росії—через що одеська виставка не репрезентуе собою південь Росії, але має дуже мішаний характер, сказати б—космополітичний, що цілком відповідае характеру самої Одеси, де всякої тварі з европейського суходолу по парі. Гірше всього те, що одеська дума поставилась вороже до заходів техничного т-ва, в якому переважно прогресивні елементи згуртувались; через це комітет виставки мусів не дотримувати серйозного характеру виставки, а приймати на перших кроках своєї діяльности пропозіції всяких фірм—солідних і копійкових, тутешніх і північних, російських і закордонних; окрім того, дума зріклася експонувати Одесу і, таким побитом, на виставці одеський не можна знайти нічого, що давало б уявлення про культурність Одеси, про зріст народньої освіти, санітарну справу, заходи місцевого самоврядування, торговельне й промислове становище і т. ин. і т. ин.—рішучо нічого... одеські чорносотенці не схотіли псувати своєї репутації.

Виставка таки відкрилася 25 травня, хоч городська дума і намагалася активним і пасивним відношенням виставку провалити. Причина ясна: в місті найшлися люде, які виставкою, чого доброго, піднімуть добробут Одеси, ці люде—не чорносотенці, а таким побитом може вийти, що близчі вибори в міську думу не тільки для теперішніх гласних будуть щасливі. Минув уже місяць як функціонуе виставка і кількість одвідувачів свідчить про повний матеріяльний успіх—на день припадае середнім ліком 5—6 тисяч, приїзжих теж досить, а особливо екскурсантів з ріжних місцевостей Росії.

Місце під виставку вибрано дуже цікаве: за великим Олександрівським парком, високо над морем, так що кращим і ефектнішим експонатом треба вважати прекрасне море і одеський порт, що особливо приємно для очей, стомлених безперестанним оглядянням всієї тої маси експонатів. Через те, що місця за парком вийшло замало, комітет збудував великого моста на другий бік парку до Михайлівського майдану, де розбито другу половину виставки—переважно місця розваги і забавки.

Головний павільон, величезний будинок, гарної архітектури, репрезентуе ріжні підприемства, переважно одеські і цікавий лиш тим, що там можна недорого купувати найріжнородніші речі, починаючи від грамофонів, а кінчаючи українськими медяниками (київський „екепонат").

Багато цікавого експоновано в павильйоні професійної освіти: тут малюнки художніх шкіл, вироби учнів шкіл ремісничих, міських і земських, благодійних інституцій то що.

Великий сельсько-хазяйський павільон має експонати повітових земств Херсонщини, де полтавця або харьківця мало що може здивувати або навіть зацікавити: бідність, безбарвність народнього життя Херсонщини виявляється трохи не повною відсутністю кустарних виробів, а те що есть—цікавий зразок занепаду українського стилю. Бесарабське земство не все ще прислало, а між його експонатами мають бути речі хотинського повіту, власне з його західної частини, котра зветься Буковиною—місцевість нам, українцям, дуже мало знана, а тимчасом дуже цікава з боку етнографичних особливостей. Цим відділом мають порядкувати дві жінки—„русначки" або „гуцулки", як їх звуть мешканці східної Хотинщини, руснаки.

В тому ж таки сельсько-хазяйському павильйоні (він має загально-культурний характер) стоять вітрини спеціяльних журналів (напр. „Хліборобa"), препарати музею техничного т-ва, українська народня література (небагато) і т. ин.

Найбільше цікавий відділ меліорації (поліпшення земель і води). Це лощинка сажнів 25 завдовшки і 10 завширшки, в якій цікаво й дотепно показано ріжні способи меліорації. Ось перед вами справжня гребля, загачена скількома способами: один бік викладено камінням, а другий засіяно задержуючими ростинами; тут таки рукав для зайвої води; перед греблею—ставочок, в якому для ілюзії навіть жаби кричать. Ось по яру зроблено лотоки ріжних систем, щоб вода не розмивала ярів; далі — водоспуски: камінний, дерев'яний. Там—розсада, що задержуе летючі піски, вище—камінням вимощені жолоби по горі, щоб не зносило садибу. В середині—свердлять артезіанську криницю. Знов—дренаж, щоб зміцнювати береги, ріжні способи постачання води на поля: заливанням, сістемою шлюзів, асіро-вавилонські криниці. Словом,—вся та долинка в натуральнім виді дае надзвичайно яскраве уявлення про способи меліорації, її необхідність, дешевість та вигоду. Не тільки для сельського хазяїна, але для всякого, відділ меліорації має величезну користь, просто й наочно показуючи способи зберігання землі та боротьби з руйнуючою силою води.

Величезний машинний павільйон, що постачае електричну енергію для освітлення виставки, має переважно німецькі експонати, самі по собі дуже цікаві, але чужі та далеко не кращих закордонних фірм. Багато місця взяли ріжні заводи сельсько-хазяйського знаряддя, як закордонні, так і тутешні. А відомий землячок наш Калениченко (таки в „Раді" його колись „вичесав" В. Доманицький) збудував собі теж яточку; на яточці принадливий напис—про 300 пудів з десятини, а під яточкою—плужок та боронка; плужок—така комедна дрянпалка, що кожна борона глибше його братиме, а борона сістеми д. Калениченка—хто його зна що, до чого й проти чого воно.

Окремі відділи поповнюються або добудовуються нові павільони, як напр.: південно-західньої залізниці. Відділ садівництва впорядкуеться згодом. Треба зазначити ще павільон художній, повітреплавання, торговельного судоходства і багато инших.

Про „українське" на виставці слід було окремо поговорити, а тимчасом зазначимо 5 кіосків українського квасу, збудованих в українським стилі. А. Хижняк добув старовинний рецепт українського квасу, збудував цілий завод для виробу його і взяв монополію продажу квасу на території виставки. Ось все, що йде з боку свідомого українства в Одесі. Завдяки дбайливості одеських українців маємо тільки один експонат зовсім не характерно-український.

Ан. В—ко.

Літання.

Літання у Київі. Сьогодня у Київі в сім годин вечора молодий київський літун, інженер Ф. Гейне, буде літати на аероплані сістеми Блеріо. Літання одбудеться на майдані за політехничним інститутом.

Школа літання. Київське літальне товариство одкриває з весни 1911 року школу літання у Київі. Літати вчитимуть у цій школі тілько на аеропланах Фармана і Блеріо.

На „цепеліні" до північного бігуна. Німці таки не кидають думки використувати дирижаблі гр. Цепеліна, щоб долетіти на одному з них до північного бігуна (полюса). Цими днями за приводом германського наслідника, принця Генриха пруського, одбулась нарада з участю гр. Цепеліна і инших. На нараді докладно обговорювались подробиці майбутньої подорожі на Льодовитий океан, щоб там зробити дослід повітряних течій, чи можна долетіти на дирижаблі до північного полюсу. В цій науковій подорожі на Льодовитий океан візьме участь сам принць Генрих Пруський, гр. Цепелін, професорі Гергезель, Рейх, Дригальський. Подорож буде тягтись два з половиною місяці і, коли виявиться, що летіти можливо в тих течіях повітря над Льодовитим океаном, гр. Цепелін тоді почне готуватись до своєї повітряної подорожі на північний полюс.

Наука і літання. Розвиток літання в останні часи знайшов собі відгук і в науці. Помаленьку випростовується в сістему нова галузь науки права—літальне право. Австрійські газети сповіщають про перший університетський курс літального права. Так, в зальцбурзькому університеті відомий професор науки права Шпероль розпочинає незабаром читати лекції літального права.

ТЕЛЕГРАМИ

(*та останні вісти з газет*).

Сенаторська ревизія.

ВАРШАВА, 27. Сенатор Нейдгардт трьома постановами потяг до уголовної одповідальности 45, 15 і 4 інтендантів варшавської округи.

ОРНИ, 27. Сенатор Нейдгардт потяг до уголовної одповідальности п'ятьох чинів радомського управління державними маетками.

ВАРШАВА, 28. В неділю сенатор Нейдгардт з усією канцелярією виїхав з Варшави, бо ревизію скінчено. На передодні сенатор наказав скинути з посади Кривошеева—завідуючого грошовими справами Імператорських театрів. Ревизія знову роспочне працю в октябрі.

Арешт англійського парохода.

АРХАНГЕЛЬСЬК, 27. Вчора приплив транспорт „Бакан", який арештував на Канинських банках, в територіяльних водах, англійський тралер „Онвард".

До подій у Львові.

ВАРШАВА, 28. Слідча комісія при участи експертів, запрошених з Варшави, оглядала стіни університету, щоб встановити, звідкіля летіли кулі. Комісія признала, що з боку поляків ніби то не було й одного вистрілу.

Китайська місія.

ПЕТЕРВУРГ, 28. Прибув принць Цза-І-Тао на чолі особливої місії. Зустрічали його власти і чини китайської місії. На вакзалі поставлено було почесний караул 85 виборзького полку.

Нещастя.

ОДЕСА, 28. На морських купальнях „Отрада", де беруть морські ванни, розірвало паровик. Зруйновано машинне одділення. Вбито кочегара.

Озброєний грабіж.

ОРЕНБУРГ, 28. 27-го вночі озброєні грабіжники напали на почту біля Тирляндського завода. Поранено почтальйона і візника. Почта ціла.

Катастрофи.

ХЕРСОН, 27. 26 о другій годині ночі на Дніпрі біля Касперовського моста збіглись два пароходи: пароход „Рус. общества" „Вампола", що йшов з Одеси в Херсон, і пароход того ж товариства „Ловкій", що йшов з Херсона в Миколаїв. „Вампола"

рих Гейне,—„натхнення має всі властивости спогадів". От про д. А. М. Богдана Сокольського, таким чином, і можна було б сказати тільки те, що його натхнення показуе ознаки не зовсім хороших спогадів...

Цим і повинно було б обмежитися, коли б думати, що д. Богдан-Сокольський випадково взявся за перо, а „Всесильна"—перший і останній твір його натхнення. Але так думати немае, на жаль, у нас ніяких підстав: навпаки—наш новий письменник виразно виявляе намір зайняти певну постать на ниві українського письменства, бо вже й зараз сповіщае, що приготовував до друку ще кілька своїх творів: історичну драму на 5 дій „Гайдамаки", політичну аналогію Переляк" і збірник „Малюнки життя". Крім того, він же автор кількох готових до друку і надрукованих вже російських праць, за одну з яких мав навіть літературний процес і був присужений до якоїсь кари. Все це свідчить про сталий потяг д. А. М. Богдана-Сокольського до літературної праці; воно ж примусило нас серйозно поставитися до його „Всесильної" та пошукати відповіді на питання: яку постать має на думці зайняти наш дебютант і які гасла приніс він з собою в українське письменство?

Питання зовсім виразні і відповідь на них, на підставі всього, що у нас попереду сказано було, уже позначилася сама собою.

Назад, в нетрі натуралізма тих мізерних епігонів Еміля Зола, які в людині бачили тілько тварюку, розуміли одні ганебніші прояви натури її, з бруду та всякої гидоти будували високі пирамиди, фантастичність яких хіба тілько їм і не була зрозуміла і взагалі власними працями прискорювали занепад впливу принципів свого ватажка,—от куди кличе д. А. М. Богдан-Сокольський. Збірати „людські документи", малювати „tranches de vie", служити „реальній правдивості" або правді-істині і подавати в своїх творах читачеві ніби то „протоколи спроб", зроблених з метою знайти її,—от біля чого думае заходитися він. Ми не певні, що автор „Всесильної" свідомий цих завданнів натуралізма; можливо, що опинився він серед представників згаданого літературного напрямку випадково, коли не через те тілько, що, мовляв, вище од себе не підскочиш...

Сяк чи так, але д. А. М. Богдан-Сокольський і його „Всесильна" не можуть вважатися за дуже лиховісний симптом, бо натуралізм, як літературний напрям помер давно вже натуральною смертю од старечого знесилля, і на ноги підняти цього мерця не можна. Навіть, коли б за цю невдячну роботу взявся такий же великий талант, як Зола, то й тоді ледві чи була б рація сподіватися, що

„Тутъ выйдетъ къ тебѣ, императоръ,
Изъ гроба твой вѣрний солдатъ!"

Не воскресне він і в українській літературі. Але ж натуралізм, що ніколи не мав серед наших письменників щирих своїх адептів (як виїмок, можна було б згадати тілько кілька йменнів, що зазнали його впливу), може ще й тепер, навіть своїми гіршими ознаками, привабити кількох д.д. Богданів-Сокольських, та всетаки збити всю українську літературу хоч на де-який незначний час з її рівного і широкого творчого шляху на непевні манівці і власне чужими і зайвими справжній умілості завданнями, притьмарити той ідеал, якому вона завше служила, у цих „прихильників лайливости та соромництва", як каже Маркс Нордау, у цих літературних ліліпутів не стане здібностей та сили. Поки література зостаеться умілостю, метою і ідеалом творчости її, писав колись небіжчик М. К. Михайловський, „може бути не краса, *не істина*, не справедливість, а тільки *особа людини, цільна і ненадполовинена, в якій всі її абстрактні категорії складають живу єдність*" („Полное собраніе сочиненій", т. V, ст. 536).

Одначе, хоч всякі „Всесильні" власне зовсім безсильні і не загрожують нашій літературі великою небезпекою, все таки байдужно ставитися до них не варто через те, що вони полишають таки після себе де-які лихі наслідки, засмічуючи і без того не дуже то раціонально оброблене поле українського письменства та псуючи смак і сіючи баламутства серед читачів. От через що і зважилися ми, застерігши проти празникових прапорців „Української Хати", сказати, що д. А. М. Богдан-Сокольський зовсім нікчемну „нову землю" сотворив, і нагадати з цього приводу нашим читачам відому індуську приказку: не гризи коровлячого рогу, бо зуби попсуеш, а поживи не матимеш.

П. Єфремов.

врізався в „Ловкого". На „Ловкому" стався вибух і він через дві години затонув. Убито фершала, тяжко попечено 26 душ і легко 8. Пасажирів з „Ловкого" забрав „Вампола" і привіз в Херсон. Покалічених розмістили по лікарнях. П'ятеро попечених померли. Хворих вранці одвідав губернатор.

З Одеси на місце катастрофи виїхав пароход „Рус. Общ." „Польза" і привіз водолазів з приладдям для обслідування потопленого парохода. Туди ж рано виїхали прокурор, судовий слідчий, начальник порта і адміністрація місцевого агентства товариства. Слідством виясняється, що винуватий капитан парохода „Вампола", який неправильно взяв праворуч. Вдень на місце катастрофи приїздив губернатор. При нещасті ніхто не втонув, тільки одного кочегара й досі не розшукано. На місці катастрофи з води стремлять кінці щогл і димаря.

ХЕРСОН, 28. З загинувшого парохода добули тіла кочегара та пятилітнього хлопчика. По лікарнях померло 14 попечених. Всіх поранених та покалічених 48 душ. Пароход „Вампола" зостався цілий.

ФІРЮЗА, 37. О другій годині ночі на перегоні „Кізіль-Арват"—„Кодж" розбився поїзд. Єсть вбиті й поранені.

ФІРЮЗА, 28. Підчас катастрофи з поїздом убито 19, ранено 31, з яких 9 тяжко. Чого сталось нещастя—невідомо.

Автомобільні гонки.

МОСКВА, 28. В 2 год. 30 хв. дня автомобілісти виїхали в дорогу до Твері.

Пожежі.

РОСТОВ на ДОНУ, 28. Згоріли склади русского товариства пароходства й торгу. Втрат до милійона карбованців.

МОГИЛІВ, 27. В Баєві, горецького повіту, згоріло 64 хати, в тім числі казенна шкальня.

Грабіж.

БЛАГОВІЩЕНСЬК, 27. Пограбовано михайлівське почтове отділення. Три замасковані грабіжники забрали 26.140 карб.

Гряд.

ПЕТЕРБУРГ, 27. Гряд вибив в київському повіті 1.400 дес., в арзамаському, ниж. губ., більше 900 і в миколаївському, сам. г., 1.610 дес. хліба.

Холєра.

ЧЕРНІГІВ, 27. За тиждень захворіло в місті 15, умерло 7. В губернії захворіло 74, умерло 31.

НОВОЧЕРКАСЬК, 27. В Новочеркаську захворіло холерою 59, умерло 19. В черкаській окрузі захворіло 102, умерло 47; в першій і другій донських захворіло 31, умерло 17; в сальському захворіло 31, умерло 22; в дінецькій захворіло 196, умерло 117; в хоперській захворіло 15, умерло 5; в таганрогській і Таганрозі захворіло 106, умерло 19; в ростовській захворіло 204, умерло 78; в Ростові і Нахічевані захворіло 258, умерло 185. За тиждень захворіло 1,002, видужало 542, умерло 409.

СЕВАСТОПОЛЬ, 27. Знов захворіло 3. Лежить хворих 6.

ОЛЕКСАНДРІВСЬК, 27. За тиждень захворіло 107, умерло 33, лежить хворих 93.

КЕРЧ, 27. Захворіло 14, умерло 8, лежить хворих 51.

АКЕРМАН, 27. Захворіло 3 душі. В сорокському пов. помер 1.

НИЖНІЙ-НОВГОРОД, 27. Умер од холери 1.

ТИФЛІС, 27. Захворіло в городі два, в повіті 1.

СТАРИЙ ПЕТЕРГОФ, 27. Захворів холерою присяжний повірений Зеефер, що приїхав з Ростова-на-Дону, де працював вкупі з з проф. Заболотним.

МИКОЛАЇВСЬК, (сам. губ.), 27. В с. Острій Луці захворіло на холеру і вмерло чотирі душі.

За 26 були слабування в таких місцях. В Гродці умер 1, в Акермані захворіло 10; захворів міський лікарь; умер од холери начальник тюрми. В київській губ. за тиждень захворіло 190, умерло 66. В орловській губ. захворіло 90, умерло 37. В ростовському градоначальстві за тиждень захворіло 303, умерло 97. Од початку пошести захворіло 2871, умерло 904. В Севастополі умерло 3, лежить хворих 4. В Харькові захворіло 3. В Керчі 13, умерло 5, лежить хворих 51.

Всякі звістки.

ПЕРМЬ, 28. Висліжено в лісі гурт розбишак з шости душ, що хотіли пограбувати казенну почту на 78 тисяч карб., в солікамському повіті трьох вбито.

ПЕТЕРБУРГ, 27. Міністр фінансів встановив, що в 1910—1911 році на внутрішній ринок має бути випущено 70 милійонів пудів цукру, а запасу повинно бути 8 милійонів пудів. Найбільша ціна з 1 сентября 1910 р. по 1 января 1911 р. 4 карб. 10 коп. за пуд, а з 1 января по 1 сентября 1911 року 4 карб. 20 коп. за пуд.

Височайше наказано зробить в 1910 році офіцерські екзамени курса военних і юнкерських шкіл для вольноопреділяющихся і прапорщиків військ запаса, крім встановленого весняного періоду, ще й в осени.

В кишинівському кредітовому товаристві рострачено 70.000 карб. Тепер чини міністерства фінансів роблять ревизію. Шкоди в товариства милійон карб.

В ярославській губ. ходить по худобі пошесть ящуру. За два тижні захворіло більш 9.000 голов.

Міністерство внутрішніх справ дозволило видати з пожарного капіталу 10.000 карб. найбіднішим погорільцям г. Могильова.

За кордоном.

КАНЕЯ, 27. 26 июня одбулось публичне засідання національного зібрання. Уряд ледві зібрав 59 християнських депутатів з 114. За допущення мусульман подано 55 голосів. Зібрання припинило засідання на чотирі місяці.

ТЕГЕРАН, 27. Кабінет Сепех-дара подався в одставку. Новий кабінет мабуть буде складено з членів меджиліса з Мушір-ед-Доуле на чолі.

САЛОНИКИ, 27. Населення Албанії, не сперечаючись, оддає зброю. Не оддають її тільки професіональні розбійники і грабіжники.

БЕЛГРАД, 27. „Presse Bureau" категорично спростовує газетну звістку з Белграда, ніби белградська поліція викрила якусь змову проти сербського короля.

Авіація.

БЕТЕНІ, 28. Реймський авіаційний тиждень скінчився перемогою монопланів, які забрали всі перші призи. Приз за швидкість взяв Моран на моноплані з стосильним мотором Гнома. Лабушер пролетів на своєму моноплані 340 кілометрів за 277 хвилин 46 секунд. Олєслажен — 425 кілометрів, продержавшись три і п'ять годин.

Повстання негрів.

ПАРИЖ, 28. З Нью-Йорка телеграфують, що повстання негрів на Юкатані набірає грізного характеру. Був бій між повстанцями і регулярним військом, але без ясних результатів.

Змова в Турції.

ВІДЕНЬ, 28. Результати слідства в справі контр-революційної змови наводять на думку, що у змовщиків були великі грошові кошти, щось коло 5 милійонів франків і що ці гроші дала якась чужа держава.

Славянський з'їзд.

СОФІЯ, 27. З російської делегації вийшли: представник „русскаго общества единенія славянъ" Луценко і професор Погодін, бо не порозумілися по українському і польському питаннях.

СОФІЯ, 28. Закінчився славянський з'їзд.

В Персії.

ТЕГЕРАН, 28. 300 кошкарців взяли Ісфагань. Місцеві бахтіяри пустили їх, не сперечаючись.

Зіма в Швейцарії.

ПАРИЖ, 28. По всій Швейцарії випав сніг і скрізь стало на морові.

Нещастя з вагонами трамваю.

ПАРИЖ, 20. В неділю в околицях Жювізі збіглось два повних людей трамвайних вагони. Тяжко поранено 11 душ.

Література, наука, умілість і техніка.

= В ч. 172 газети „Рѣчь" уміщена замітка: „Юбилей проф. М. С. Грушевскаго".

= В ч. 10 педагогичного часопису „Народный Учитель", що виходить у Москві, надрукована статя С. Русової: „Памяти Б. Д. Грінченко" з портретом небіжчика.

= **Знахідка.** Цими днями в селі Опанасівці, новомосковського повіту, на ланах поміщика Ільяшенка роскопано було одну стару могилу, часів ще татарських, і знайдено там кістяки чоловіка і коня; в зубах коня залізні вудила. Тут же лежали стремена, наконечники стріл і списи, трохи одаль знайдено величезний меч і всякі костяні та мідні прикраси до нього. Іржа поїла трохи металеві речі, але форма їх лишилась цілою.

= **Російський твір В. Винниченка.** Наш письменник В. Винниченко написав російською мовою повість: „Честность съ самимъ собой". Харьківське „Утро" сповіщає, що цю повість купило в письменника рос. видавництво „Земля".

Театр і музика.

— **Трупа М. Садовського** сьогодня починає свої спектаклі в київському театрі городського саду. Йде „Наталка Полтавка" та жарт „По ревизії".

— **Трупа Л. Зеленогорського** роспочала свої вистави в посаді Дубовці, саратівської губ. Діла середні. Труппа має пробути там до кінця літа. В репертуарі: „Степовий гість", „Дорогою ціною", „Панна Штукарка" та инші пьєси. В труппі такі артистки й артисти: д-ки Боярова, Бондаренко, Гриценко, Занегіна, Осадча, Савченко, Савина; д.д. Анаксагоров, Бондаренко, Беліков, Зеленогорський, Лабинусь, Незнама, Пашин (діріжор), Савульський, Степняк, Уральченко, Чмирь та инші.

— **Трупа д. Березняка** 13 июня закінчила свої вистави в Бірючі, воронїжської губ.

— **Трупа В. Мікульського** грає в Бірючі, воронїжської губ. Труппа неможлива. 22 июня, наприклад, виставляла ця труппа „Наталку Полтавку" й зробила з цього спектаклю глум і з публіки, і з українського театру. Пани „артисти" і стрибали, і колесом ходили і нарешті закінчили „Полтавку" гопаком. Тоді відограли московський жарт „Слушаю, ваше благородіе"—і знов скінчили гопаком.

— **Труппа Д. Гайдамаки та О. Суслова** веде в Катеринодарі такий репертуар: „Зайдиголова", „Запорожець за Дунаєм", „Майська ніч", „Маруся Богуславка", „Оце так поженихались", „Ночь любви". До вистави готують „Гальку" Монюшка в укр. перекладі та драму О. Суслова: „Без просвіту".

— **В труппі Л. Сабініна,** що грає тепер у Харькові, служить артист колишньої труппи П. Саксаганського д. Чичорський. В тій таки труппі відома артистка д-ка Лучинська.

ДОПИСИ.

(Од власн. кореспондентів).

М-КО ГОРНОСТАЙПОЛЬ, радомисльського повіту (на Київщині). *На полі.* В цьому році у нас цілу весну і літо дме страшенний вітер, а це, через піскуватий ґрунт дуже погано впливає на посіви, їх заносить піском і сушить. За всю весну було всього 2 чи 3 дощі і то ще в початку. Оце аж недавно дощ пішов знов, але через п'ять хвилин швидко після цього пройшла страшенна буря з грядом, який побив і те, що було на полі. Сіна у нас чисто погоріли. По Тетереву, на тих місцях, де раніш було 10—11 копиць сіна, тепер ледве збірають 2—3 копиці. Жнива у нас почались ще до Зеленої неділі, але жнуть одну солому, зерна ж, дай Боже, вернути хоч те, що посіяли. Овес та ячмінь косять на траву, бо стебель маленький, колосу нема зовсім, а вже пожовкло, погоріло. Городина пропала, від приморозків, що були 8, 9 мая, та 6-го июня. Навіть картопля, яка завжди родить, через спеку не вродила. А картопля найважніше, бо в нас селянин сам нею харчується і товар нею годує. Взагалі нашим селянам в цьому році прийдеться дуже скрутно: хліба, сіна, городини—нічого нема. Вже й тепер багато хто продає товар, щоб як-небудь перебитись зіму, бо годувать нічим, а купить наші ні за що.

—

М-КО ВАРВА, лохвицького повіту (на Полтавщині). *Земельні справи.* Зрушена подіями минулих років селянська думка про землю і до цього часу невтомно і вперто шукає способу, як поліпшить те скрутне становище, в котрому і досі перебуває більшість селян-хліборобів, переважно з біднoти. Де-хто з наших таки жителів, кому злидні дуже вже допекли, пішли шукать собі долі в далекому краю за Уральськими горами. Таких у нас набралось щось семей з 30. Але потім од наших переселенців відтіль прийшли в Варву такі сумні звістки, що після того вже мало в кого є охота йти на чужину рострушувать свої злидні. Де-які з переселенців навіть повернулись назад в свою рідну Варву.

Розвіяли десь останні карбованці, що назбірали од продажу свого майна, і прибули додому без копійки в кешені. А дома ні хати, ні хліба, нічого нема. Усе колись попродали, а тепер зостались вони навіки наймитами по економіях.

А ті, що махнули рукою на золоті гори, які наобіцяли їм усякі людці на переселенні, теж не солодко живуть. Землі мало, робити ні на чому, а попередні неврожайні роки вкрай виснажили бідних селян. І їсти нічого і продать нема чого. А щеж треба подать заплатить, обідрану оселю підлатать; треба за щось зодягтись, щоб голому не ходить. На все оце треба грошей і грошей, та де їх взять?

А тут ще новий закон про хуторське хазяйство.

Першими, як це звичайно скрізь бувае, вхопились за оцей закон наші сельські багатирі, що мають багацько землі. Вони вже давно кричать, щоб усю землю виділено було на одруби, щоб кожний хлібороб мав змогу оброблять своє поле в одним клапті, а не так, як це було до цього часу при трьохпільному господарстві. Та біднота на отцю пораду багачів не пристае. Ій цей закон не на руч.

Бідний хлібороб, що має 1, 2 або й 3 десятині, як тільки він захоче вийти на одруб, то тоді ніде буде йому дітись на своїй землі. При новому землеволодінні толока, певно, щезне. Тоді ж худоби хоч і не держи, бо ніде буде її пасти. А позбутися бідному чоловікові своєї худоби, це значить позбутися останнього прибутку у своїм злиденнім господарстві. Крім того, як же його ділити землю на одруби, коли ж вона не однакова. Хто схоче взять собі плоху землю, а свою гарну віддать другому? Та багатирі намірились були зробить по своєму. Вони торік в осени поорали своє поле в тій руці, де тепер у нас толока, а на весні посіяли хто хліб, хто траву і не пускають чужої худоби на свое пасти. Це, певно, робилось за для того, щоб не дать змоги біднякам пасти свою худобу на толоці. Одначе таким способом вони не добились свого. Відніші хлібороби не приєднались до них.

Ціни на хліб.

Пшениця в Київі 96—98 коп., у Миколаєві 104½—105½ коп., у Фастові 88—92 коп., у Таганрозі 960—1070 коп. за четверть, у Ростові 97—102 коп. Жито в Миколаєві 71½ коп., у Київі 65—73 коп., у Фастові 61—68 коп., у Ростові 67 коп. Ячмінь у Миколаєві 63½ коп., у Таганрозі 605 коп. за четверть, у Ростові 60—61 коп. Овес у Миколаєві 64—67 коп., у Київі 66—70 коп., у Фастові 58—66 коп., у Ростові 63—70 коп. Просо в Ростові 65—70 коп. (Де поставлено дві цифри, там менша означає ціну на селянський, а більша—на поміщицький хліб).

Листування редакції.

Залєсье. Передплатникові № 1977. До кінця року з Вас належить 1 карб. 25 коп.

Ліда. Д-ю Мамону. Історії України-Русі—Аркаса в конторі „Ради" вже немає зовсім. Уся роспродана.

Ст. Кириковка А. М. Белікову. Оперету „Запорожський клад" написав д. Ванченко. Друкованої її нема. По труппах є писані примірники і по їх цю пьєсу грають.

Від контори.

На користь семьї невинноскаранного *Глускера,* зібранних В. Лозинським серед ріжних особ, одержано—25 руб.

Справочний одділ.

Календарні відомості. Вівторок, 29-го июня. ✠ Св. ап. Петра і Павла.

Сх. сон. 4 год. — хв., зах. сон. 8 год. 10 хв.

Середа, 30-го июня. Собор дванадцяти апостолів.

Сх. сон. 4 год. 1 хв., зах. 8 год. 9 хв.

30—1649 р. початок бою під Збаражом.

Труппа М. Садовського (Городський Сад) 29—„Наталка Полтавка" й „По ревизії"; 30-го —„Суєта".

Редактор **Вал. Галевич.**

Видавець **Є. Чикаленко.**

Оповістки.

НЕОДМІННО В ЧАС епідемії

Вино „Сенъ-Рафаэль"

дає можливість організмові вести боротьбу з хворобою і подужати її ц. т. видужати, а тим більше тепер, коли частіше хворують на шлунки. Вино „Сенъ-Рафаэль" дає міць, відновлює сили, шлунок завше добре варить і зогрівае все тіло.

Продається по аптеках, аптекарських крамницях і виноторговлях. 0-1603-2

ЗА ВСЕ або покоївкою, шукаю посади. Трьохсвят. 8, кв. 1, спит. Олю. 1-1632-1

Бажають купити дім з доплат. котр. давав-би прибуток. Мають 6 т. Зверт. лист. почт. скрин. 235. 5-1617-8

Прод. участки землі з лісом на 1-2-3-5 і більш. дес. у новому дачному селищі „Тетереві" по 160 і 200 карб. за десятину. Листувать: Київ, почт. скринька 235. Там же прод. хутір у 5 дес. з будівлею за 3200 карб. 7-1528-3

Руб. 150 до 200 ежемѣсячно вѣрнаго дохода можетъ имѣть каждый посредствомъ распростран. легко сбываемаго предмета, при перепятіи представительства одной значительной фирмы. Съ предложен. благоволятъ обращаться по нижеслѣдующему адресу: Германія, O. Umstaetter, Stuttgart. Traubenstrasse. 3-1627-2

ЗА ШІВ ЦІНИ!

2 пари ботинок 5 карб. 25 коп. 1 пару ботинок чоловічих і 1 пару жіночих шкурат. нового фасону на шпильк. підошви, міцн. елеганти. виробу—вартости в 15 карб.—тільки за 5 карб. 25 к. (хто бажає може мати 2 пари чоловічих, абож 2 пари жіноч.). Кожа чорна, або коричнева—просимо подати нумер ношених ботинок, або № резинових калош.

Замовлення виконуються негайно налож. платою. За пересилку і упаковку прицитується в Європ. Росії—55, а в Сібір 85 коп. При замовленню 4-х, абож більше пересилка на наш кошт. Гарантія, які бот. не підійдуть приймаються назад, або на нові, або повертаються гроші.

Замовлення слати на адресу: В контору А. КИВМАНА, Лодзь № 82. 2—636—1

УНИЧТОЖАЕТ МОЗОЛИ С КОРНЕМ. МОЗОЛИН 35к РЕЙНГЕРЦ

ОСТЕРЕГ. ПОДДѢЛ. ПРОД. ВЕЗДѢ

ФАБР: СПБ. 10 Рождеств. 24. 20—1390—5

Южно Русск. О-во Торг. Аптек. Товар.

Цѣна пачки 20 коп. **ЮРОКСИЛЬ** Цѣна пачки 20 коп.

Новѣйшее средство для **МОЙКИ БѢЛЬЯ**

Безъ хлора-Безъ соды-Безъ мыла.

Продажа вездѣ. 0—1485—39

Головний склад ЮРОТАТ Київ.

НОВА КНИГА:

Зак. Вож. В. і Н. зав. з апокалипсісом.

Ціна 60 коп.

Казання сельськ. пастиря.

Ціна 60 коп. Разом 1 р.

Адреса: м. Пиков, Под. Степанківському. 10-1626-2

Видавництво „Театральна Бібліотека".

Нові п'єси:

№ 3. **„САТАНА"** драма на 4 дії Я. Гордина. (Дозв. до вист. 29 апр. 1910 г. за № 4950). Ц. 30 к.

№ 4. **„Мазель-тов!"** комедія на 1 дію Шолом Алейхема. Ц. 10 к.

№ 5. **„Мирєле Ефрос"** побутовая п'єса з єврейського життя на 4 дії Я. Гордина. (Дозв. до вист. 12 мая 1910 г. № 5293). Ц. 30 к.

Продаються по всіх українських книгарнях.

Видавництво **„НАДІЯ".**

Вийшла з друку і продається по всіх українських книгарнях.

„Вибрані поезії"

Олеся.

Ціна 10 коп.

Склад видання в Харькові „Українська книгарня", Рибна, 25.

Там же продаються листовні картки вид. „Української Хати", худож. Василівського і Галімського. 00-1621-4

Приймається на 1910 рік передплата на народню українську ілюстровану газету

„СЕЛО"

Рік видання другий. Газета виходить кожного четверга у Київі, і буде подавати статі і новини про сучасне життя на Україні, в Росії і загряницею, оповідання, вірші, популярні статі з української історії й письменства, з науприродних, з агрономії і медицини, з малюнками. В газеті обіцяно писати багато письменників і учених. На запитання передплатників будуть даватися також поради лікарські, господарські і юридичні, від спеціалістів.

Ціна на рік 2 руб., на ½ року 1 руб 10 коп., на 3 місяці 60 коп. Хто передплатить на цілий рік той одержить в додаток книжку календарь.

Передплату приймає книгарня Літературно-Наукового Вістника в Київі, Вел. Володимирська № 28.

ДАМАМ ГОР. КИЇВА. Інститутськ-№ 10, Май.

стерня спеціяльно водосяних виробів **„Ідеал"** проп. велич. вибір остан. новинок і просить звернути увагу на примірне виповнення замовлень та на добротність матеріалу; просить не змішувать з парікмахерськими. Великий вибір гот. кучерів (більш 5000 шт.), а також придків і кіс. Одібр. остан. журнал. Принал. для п.п. парікмах.: фрізюр, бинди, тюль, бреолін та инше. 100-1091-91

Українське видавництво „РАНОК"

(під керунком Олекси Коваленка).

1.	Драгоманов М.:	„Старі хартії вільности"	40 к.
2.	„	„Рай і поступ"	10 „
3.	„	„Зазирі боги"	10 „
4.	„	„Швейцарська спілка"	10 „
5.	„	„Про волю віри"	5 „
6.	„	„Евангельська віра в старій Англії	10 „
7.	„	„Царство Божіе внутри вас", Л. Толстого.	10 „
8.	Стеценко К.:	„Ще не вмерла Україна!", сл. П. Чубинського (для хору) конфіскован.	
9.	„	„Прометей", слова Олекси Коваленки (ноти для хору) 2 вид.	45 „
10.	„Цілість держави і автономія",	Піменової, перекл. Олекса Коваленко	3 „
11.	Лозинський М.:	„Польський і руський революційний рух і „Україна"	35 „
12.	„Ревизор",	комедія в 5 д. Гоголя, перекл. Олекса Коваленко (2-ге видання)	25 „
13.	„Гетьман",	опов. Златовратського, перекл. Олекса Коваленка	10 „
14.	Кононенко М.:	„Струна", поезії	20 „
15.	„Любов до ближнього",	жарт Л. Андреєва перекл. Олекса Коваленко	10 „
16.	Чупринка Гр.:	„Огнецвіт". Пролог О. Коваленка	75 „

Видання **І. САМОЙЛЕНКА.**

17. **„Розвага"**, Українськ. Декляматор. Том І. Уложив Олекса Коваленко. Артистичний збірник поезій, оповідань, жартів, сатір, гумореск, з 62 портр. 1 р. 25 к.
18. **„Розвага"**, Українськ. Декляматор. Том ІІ. Уложив Олекса Коваленко . . 1 руб.
19. **„Тарновий Вінок"**, Літерат.-Артист. Альманах, під редакц. О. Коваленка . 1 р. 25 к.
20. **„Горбоконик"**. Казка Олекси Коваленка . . . . . 20 коп.
21. **„Українська Муза"**, Поетична антологія (хрестоматія). Під редакцією Олекси Коваленка. 134 поети, 1280 ст. . . . . 2 руб.

Продаються: „Українська книгарня", Київ, Безаківська, 8; Ідзіковського, Хрещатик, 29; Книгарня „Л.-Н. Вістника", Володимирська, 28. У Львові: „Книгарня Т-ва ім. Шевченка". 10—1491—12

Друкарня 1-ої Київської Артілі Друкарської Справи. Трьохсвятительська, 5. Телеф. 1069.